

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/285/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7808209963
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7808209963.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej vo veci navrhovateľky L. G. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v A. na Š. ulici č. XX proti odporcovi R. G. nar. X.X.XXXX bývajúceho v G. na L. ulici č. XX zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Csákóom so sídlom Advokátskej kancelárie v Rožňave na Hviezdoslavovej ulici č. 4 za účasti matky N. G. nar. X.X.XXXX bývajúcej v A. na Š. ulici č. XX v konaní o zvýšenie výživného o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 3.6.2010 č.k. 11P 107/2008-162 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 21.7.2011 č.k. 11P 107/2008-206 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 21.7.2011 č.k. 11P 107/2008-206 v napadnutom výroku o výživnom od otca pre maloletú L. G. 180 € mesačne od 1.7.2008 do 30.6.2009.

Z r u š u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o výživnom pre mal. L. G. od 1.7.2009 do budúca, dlžnom výživnom, trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh matky na zvýšenie výživného pre L. za obdobie od 1.7.2007 do 30.6.2008. Zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava z 10.3.2005 č.k. 5C 53/2003-80 tak, že zaviazal odporcu prispievať na výživu L. 180 € mesačne od 1.7.2008 do 31.1.2010 k rukám jej matky a od 1.2.2010 mesačne plnoletej dcére L.. Dlžné výživné 2.211,20 € za obdobie od 1.7.2008 do 31.1.2010 povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 30 € od právoplatnosti rozsudku spolu s bežným výživným matke, a to až do úhrady celkového nedoplatku. Dlžné výživné 440 € za obdobie od 1.2.2010 do 3.6.2010 povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 15 € od právoplatnosti rozsudku spolu s bežným výživným vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred. Návrh matky a navrhovateľky na určenie výživného za obdobie od 1.7.2007 do 30.6.2008 v časti o zaplatenie 199,16 € zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom okrem výroku o zamietnutí návrhu na zvýšenie výživného od 1.7.2007 do 30.6.2008 podal v zákonnej lehote odvolanie odporca s návrhom, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti a určil výživné s ohľadom na jeho majetkové a zárobkové pomery a potreby dnes už dospeljej dcéry. Vyjadril názor, že odôvodnenie rozsudku nekorešponduje s rozhodnutím prvostupňového súdu, je nepreskúmateľné, nie je z neho zrejmé, na akom skutkovom základe rozhodol o výživnom práve v takejto výške. Konštatoval, že dcéra navštevuje 3. ročník strednej školy, býva v byte u matky, nebýva na internáte a v odôvodnení rozsudku nie sú vyčíslené žiadne výdavky, ktoré by zároveň odôvodňovali potreby dcéry. Konajúci súd vôbec nezohľadnil, že matka je vlastníčkou 4-izbového bytu, ktorý sama prenajíma, čo pre matku znamená ďalší príjem a nezohľadnil ani to, že matka aj s dcérou bývajú u matkinho priateľa v rodinnom dome,

ktorého príjem ani podiel na úhrade výdavkov domácnosti nezistil. Konštatoval, že si žijú nad pomery a obaja vlastní motorové vozidlo. Konajúci súd tiež nezohľadnil, že sám z vlastnej iniciatívy začal posielat' zvýšené výživné, z ktorého si dcéra sama platila stravu, oblečenie a knihy a poskytoval jej plnenie aj mimo výživného. Kúpoval dcére veci na oblečenie, navštevovala ho a on jej hradil cestovné náklady a pokiaľ potrebovala peniaze, tak ich jej dal. Uviedol, že v rozsudku chýba zdôvodnenie, kedy došlo u dcéry k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného v takejto miere a konajúci súd sa obmedzil iba na konštatovanie, že náklady sú omnoho vyššie, a to aj v dôsledku fyzického rastu a dospievania. S takýmto záverom sa nemôže uspokojiť a tie isté odvolacie dôvody si uplatňuje vo vzťahu k výrokom o dlžnom výživnom.

Matka plnoletej L. vo vyjadrení k odvolaniu odporcu (otca) konštatovala, že prvostupňový súd vykonal dôsledné dokazovanie vo veci samej a správne vec vyhodnotil tak po skutkovej stránke ako aj po právnej stránke, preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Zdôraznila, že dcéra L. má zvýšené náklady na zabezpečenie potrieb súvisiacich s jej fyzickým dospievaním, intenzívne sa venuje výuke angličtiny, čomu nasvedčuje jej terajší pobyt v Anglicku, pretože ako sama uviedla, chcela by v budúcnosti študovať zahraničný obchod a zvýšené náklady boli preukázané aj v súvislosti s jej mimoškolskými záujmami. Poukázala aj na to, že vzhľadom na hospodársku krízu, má omnoho nižší príjem, ale snaží sa svojim deťom zabezpečiť to najlepšie pre ich zdravý fyzický vývoj. Žije v spoločnej domácnosti so svojim priateľom, ktorý jej pomáha pri zabezpečovaní potrieb L. a R., ktorý bude navštevovať nadstavbové štúdium a bývať na internáte, s čím samozrejme vzniknú ďalšie náklady. Navýšenie potrieb detí riešila práve tým, že byt, ktorý spomína odporca (otec), prenajala za cca 200 € mesačne, aby mohla zabezpečiť potreby detí. Poukázala aj na to, že otec žije s manželkou, ale dieťa, ktoré žije s nimi v spoločnej domácnosti nepochádza z tohto vzťahu. Považuje za smutné, že otec sa bráni tomu, aby prispieval na svoje vlastné deti a od súdneho rozhodnutia prestal prispievať na účet L. čiastku 66 € a toho času neprispieva žiadnou sumou. Konštatovala, že súd prvého stupňa zohľadnil otcom zaplatené výživné, preto odvolanie v tejto časti označila za nepravdivé.

Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol návrh na zvýšenie výživného od odporcu (otca) pre L. zamietnutý za obdobie od 1.7.2007 do 30.6.2008 nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom preskúmania odvolacím súdom (§ 206 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd na základe odvolania odporcu (otca) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol o návrhu na zvýšenie výživného pre L. za obdobie od 1.7.2008 do 30.6.2009. Súd prvého stupňa vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami odporcu (otca) uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu v prevažnej miere už v priebehu konania pred súdom prvého stupňa a odporca (otec) ani v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výživnom pre L. za obdobie od 1.7.2008 do 30.6.2009. Odvolací súd rovnako, ako súd prvého stupňa, posúdil pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného s pomermi existujúcimi v čase terajšieho rozhodovania a dospel k totožnému právnomu záveru, ako súd prvého stupňa, že bola preukázaná kvalifikovaná zmena pomerov odôvodňujúca zvýšenie výživného a výživné 180 € mesačne za obdobie od 1.7.2008 do 30.6.2009, vzhľadom na zákonné ustanovenia citované v odôvodnení napadnutého rozsudku a z nich vyplývajúce zásady, je primerané reálnym zárobkovým schopnostiam a možnostiam otca za obdobie od 1.7.2008 do 30.6.2009, zohľadňuje jeho vyživovaciu povinnosť voči synovi R., ako aj rozsah odôvodnených potrieb L. preukázané v tomto období. Odvolací súd je toho presvedčenia, že odporca (otec) bol schopný v rozhodnom období zabezpečiť si dostatok

finančných prostriedkov na uspokojovanie vlastných potrieb v rozsahu bežného životného štandardu, preto možno od neho spravodlivo žiadať, aby rovnaký štandard umožnil svojej dcére formou výživného, čo je v súlade s požiadavkou, že dieťa, rodičia ktorého nežijú spolu, má mať takú životnú úroveň, ako keby spolužitie rodičov existovalo. Odvolací súd tiež poznamenáva, že matka si dobrovoľne plní vyživovaciu povinnosť voči dcére L. v rozsahu zodpovedajúcom svojmu príjmu, preto sú bez právneho významu pomery matky, na ktoré sa odporca (otec) odvoláva. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zvýšení výživného pre L. za obdobie od 1.7.2008 do 30.6.2009 ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O uvedenú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto spôsobom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zavinil súd svojim procesným postupom v rozpore so zákonom spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré Občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Vady spôsobujúce zmätočnosť konania môžu nastať aj pri samotnom vydaní rozhodnutia ako dôsledok absencie niektorej jeho podstatnej časti. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia ako celku môže byť dôsledkom obsahovej a gramatickej nezrozumiteľnosti, neurčitosti alebo neodôvodnenosti, prípadne úplne chýbajúceho skutkového stavu a právneho posúdenia veci, ale rovnako aj diametrálnou rozpornosťou výroku rozhodnutia s jeho dôvodmi, vecnou rozdielnosťou medzi vyhláseným rozhodnutím a jeho písomným vyhotovením, ale aj rozpornosťou jednotlivých výrokov rozhodnutia. Vydanie zmätočného rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie a preto je vždy nevyhnutné takéto rozhodnutie zrušiť, najmä z hľadiska Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu, na spravodlivé súdne konanie (článok 46 Ústavy SR) a práva na spravodlivé súdne konanie (článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Obsah práva na súdnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatnení, ale jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové otázky. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pre jeho vydanie musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky vykonateľnosti, zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku rozhodnutia.

Odvolací súd vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení a na nich nadväzujúcich úvah, po preskúmaní spisu a konania, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku, dospel k presvedčeniu, že súd prvého stupňa riadne nezistil okolnosti významné pre rozhodnutie o výživnom pre L. za obdobie od 1.7.2009 do budúca, predovšetkým vôbec nezistil reálne zárobkové schopnosti a možnosti odporcu (otca), ktoré tvoria jedno zo základných kritérií určenia rozsahu výživného. Úprava § 120 ods. 1 O.s.p. platná v sporovom konaní, ktorým je nesporne aj toto konanie, obsahuje procesnú zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena, teda povinnosť účastníkov konania označiť dôkazy na preukázanie

svojich tvrdení, ale dáva súdu možnosť rozhodnutia, ktoré z označených dôkazov vykoná. Rovnako aj v sporovom konaní mu dáva možnosť výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Konajúci súd sa neriadil ust. § 120 ods. 1 O.s.p. (poslednou vetou), podľa ktorej súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie veci, ak nevyžiadal odpis mzdových listov odporcu od zamestnávateľa od 1.7.2009 a rovnako vôbec nezisťoval jeho ďalšie príjmy, ktorými sú cestovné náhrady napriek tomu, že tieto skutočnosti majú podstatný význam pre zhodnotenie schopností a možností odporcu plniť si vyživovaciu povinnosť. Súd prvého stupňa o výživnom od 1.7.2009 rozhodol na hypotetickom podklade vo vzťahu k reálnym zárobkovým schopnostiam a možnostiam odporcu a jeho záver o kvalifikovanej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu výživného je predčasný rovnako, ako určenie výživného 180 € mesačne od 1.7.2009 do budúca bez reálneho príjmu odporcu. Z odôvodnenia súdu prvého stupňa nie je zrejmé, ako súd dospel k ustáleniu zmeny pomerov od 1.7.2009, keď za toto obdobie absolútne nezistil príjem odporcu (otca), nedostatočne sa zaoberal pomermi matky, rovnako nedôsledne zisťoval aj rozsah odôvodnených potrieb L., ako aj okolnosti súvisiace s vyživovacou povinnosťou rodičov voči synovi R.. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o výživnom od 1.7.2009 nemá podklad v doteraz vykonanom dokazovaní, v dôsledku čoho je rozhodnutie súdu v tejto časti nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Uvedeným postupom súdu prvého stupňa bola účastníkom konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. odňatá možnosť konať pred súdom a súčasne odvolaciemu súdu táto vada bráni v naplnení jeho preskúmaťvej právomoci, čím je založený ďalší dôvod na zrušenie rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p., pretože súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie zamerané na zistenie podstatných skutočností potrebných pre rozhodnutie o výživnom pre L. od 1.7.2009 do budúca. Odvolací súd musel preto zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa o výživnom od 1.7.2009 do budúca podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. a podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia vec vrátiť v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie, v ktorom bude povinnosťou konajúceho súdu vykonať dôsledne dokazovanie v naznačenom smere, prípadne v širšom rozsahu, ak sa ukáže byť potrebným, vysporiadať sa so všetkými odvolacími námietkami odporcu vo vzťahu k určaniu výživného pre L. od 1.7.2009 do budúca, vyhodnotiť dôkazy podľa § 132 O.s.p., zistený skutkový stav právne posúdiť podľa ustanovení Zákona o rodine, opäť rozhodnúť o návrhu na zvýšenie výživného od 1.7.2009 a rozsudok odôvodniť vo všetkých jeho výrokoch v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby jeho závery vyplývali zo zisteného skutkového stavu a aby boli spätne preskúmateľné. Odvolací súd poznamenáva, že bude povinnosťou konajúceho súdu rozhodnúť o dlhu na výživnom od 1.7.2008 a cieľným výsluchom účastníkov konania dôsledne zistiť rozsah plnenia vyživovacej povinnosti odporcu voči L. od 1.7.2008. Bude sa treba zaoberať aj otázkou zmeny v tom, do rúk koho sa bude výživné plniť. Zatiaľ čo počas maloletosti sa spravidla vyslovuje povinnosť plniť výživné do rúk jedného z rodičov, dosiahnutím plnoletosti dôvod takej úpravy odpadá a plnenie jednotlivých dávok treba stanoviť priamo voči dieťaťu a to sa týka aj nedoplatkov výživného za čas pred plnoletosťou.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Vypracovala: JUDr. Ludvika Bodnárová